

BAJA ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár egész évre 6 K Félévre 3 K

Nyilvtér sora 30 fillér.

Társadalmi hetilap.

Szerkesztő Rothchild Zsigmond

Egyes szám ára 4 fillér. (2 krajcár.)

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Csernicsek Imre, Palánka.

Középosztályunk neveléséről.

Írta: Eötvös Mihály.

Csengery Antal, a kiváló kulturpolitikus, a magyar polgári osztály megteremtésére, illetőleg képzésére tervezte 1868-ban a hatosztályú polgári iskolát. Arról az osztályáról kívánt gondoskodni a nemzetnek, melynek szellemi szükségletét az elemi oktatás nem elégítheti ki, az az oktatás pedig, a mely felsőbb tanulmányokra készít elő, felülmúlja azt; amelynek tehát módja és akarata is van tovább taníttatni a gyermekét, nem úgy, miként a szegényebb és kevésbé művelt néposztályoknak, de e tanításban rövidebb idő alatt akar célt érni, mint azok, akik tudományos pályán készítik elő gyermekeiket.

Tudvalevő, hogy egész Európában, mint ahogyan azt Ballagi Aladár országgyűlési képviselő egyik képviselőházi beszédében hatásosan kifejtette, csupán a magyarnak és lengyelnek nincsen igazi polgári osztálya, mely körülmény a lengyelekre nézve gyászos következményekkel is járt, mivel a lengyel nemzet egy erős, szellemileg és nemzetgazdaságilag művelt és politikailag érett középosztály hiányá-

ban államjogilag belterjesen szervekedni és kifejlődni nem tudván, államisága felbomlott és sok százados dicsőség után nemzeti önállóságát elvesztette. Az idegen népelemek közé beékelődött maroknyi magyar nemzetre is könnyen hasonló sors várhat, ha vezető tényezői idejekorán nem gondoskodnak arról, hogy a nagyszámú vagyonosabb termelőosztály és polgári elem, mint a nemzet gerincét alkotó középosztály, alhalmas intézmények segítségével teljesen kialakulhasson, kifejlődhessen.

A hatosztályú polgári iskola 40 éven át áldásos haszonnal munkálta a termelő és polgári osztály művelésének érdekét és az annak idején reáruházott jogosítványokkal sok derék és hasznavehető hivatalnokot is adott a hazának. Jóllehet a polgári iskolák, első sorban a vagyonosabb mezőgazdák, iparosok és kereskedők iskolái voltak, mégis mint magasabb fokú intézet csak úgy érvényesülhetett kezletben is, hogy végzett tanulói bizonyos életpályákat is választhattak maguknak. Magyarországon különben el nem képzelhető olyan iskolafaj, amely végzett növendékeiket valamely életpályára nem jogosíthatná. Idővel azonban té-

ves irányu tanügypolitikai intézkedésekkel a hat osztályú polgári iskolának felső két osztálya új iskolatípussá (középkereskedelmivé) alakult át, jogosítványait elkobozták és ennél fogva minősítési jogát elvesztvén, felső két osztálya elnéptelenedett, lesorvadt. A polgári iskolák felső tagozata helyett keletkeztek a háromosztályú felső kereskedelmi iskolák, amelyek tulajdonképeni céljukat csak részben szolgálják, mert végzett növendékeinek nagyobb százaléka nem kereskedelmi jellegű pályára lép. Különös egyébként, hogy Magyarországon, ahol a kereskedelem alig van még fejlődésben 47—48 felsőkereskedelmi iskola van.

Ámde a polgári iskola erőszakos elnyomtatása dacára 40 éves kitarító küzdelem után a IV. osztályig a fejlődésnek oly magas fokára tudott emelkedni, hogy helyzetével ma már komolyan foglalkozni kell, minden arra való tanügypolitikusnak és magának a tanügyi kormányzatnak is. A tervezett hétosztályú polgári iskola, mint a magyar polgári osztálynak képzésére alapítandó intézmény, tantervével, gyakorlatias céljával (az általános képző humán- és reálantárgyakon kívül tanítja a gyakorlati irányzatnak megfelelő gyakorlatilag fontos

TÁRCA

Budapesti rejtelmek.

Egy könyv föltámadása.

Évekkel ezelőtt, a Kisfaludy-Társaság egyik fölolvasása után, vidám bohém-társaság gyűlt össze az «István főherceg» fehér asztalánál. Híres fészkek volt valamikor ez a szálló; találkozóhelye a magyar főváros szellemi élitejének, a hol minden nevesebb írónak volt «szabálya», vagy legalább «asztala», s ezekben a szobákban és asztalok körül osztogatták a halhatatlanságot, vagy fejezték le a zseniket, nagyon gyakran a jó konyhától és még jobb pincétől okozott elektromos hangulatban.

Akkoriban támadt Calman Lévynek, a híres párisi kiadónak az a kedves ötlete, hogy megszavaztatja a sajnápartii világ város legjelesebb íróit: — mely könyveket becsülnék legtöbbször, s mely írók tettek rájuk legnagyobb hatást. Erről az ötletről beszélt, vitafozott a mi társaságunk is; föladódott a körkérdés, hogy mindenki mondja meg három legkedvesebb írója

nevét, s egyúttal fejtse ki az okokat is, a melyek miatt ezek az írók a legmélyebb hatással voltak rá.

Mikor rám került a sor, én is ezt a három nevet mondtam: Dante, Shakespeare Szentesi Rudolf.

Általános elképedés, — nem Dante és Shakespeare miatt, hanem Szentesi Rudolf miatt, a kinek a nevét, úgy látszott, senki se ismeri az egész társaságban. Csak egy alacsony, filigrán emberke — egyik ma is élő kőszorus köllök — tészkelődött a helyén izgatottan, és zavarában rögtön fenéki kitta az előtte álló chartreuset. Lehet azonban, hogy csak szimulálta a zavart, s a társaság általános elképedése csak kapóra jött alkalom volt neki, hogy észrevétlenül ihasson egyet.

Legelőször a boldogult Salamon Ödön oszudott föl álmélkodásából és gyanakodva kérdezte:

— Hallod-e, Gyula: nem te vagy ez a Szentesi Rudolf?

Mikor a «vihar közderültség» kissé lecsillapodott, egészen komolyan felszólítottak, hogy fejtsem ki hát, miért tartom elsőrendű írónak Szentesi Rudolfot s miféle munkájával tett rám oly óriási

hatást, hogy Dante és Shakespeare mellé állítom?

— Értsük meg egymást, — kezdtem a magyarázatot — én ezt az írói senki másnak se melléje, se föléje nem állítom, mert annyira sajátos és egyéni a tehetsége, hogy senki máséval össze nem mérhetem.

Sok évvel ezelőtt, mikor serdülő siheder voltam, buzgó szenvedélyvel olvastam a rémregényeket. Marino Marinello, a velenzei gályarab, a Havannai menyaszony, Gróf Monte Christo, — s a többi hasonló regényeknek nem volt lelkesebb olvasójuk nálam. Az apám nem jól szemmel nézte az én «irodalom-pártolásomat»; de mivel vásott, vakmerő és szilaj ficzkó voltam, részben mégis örült annak, hogy időm nagyobb felét olvasással töltöm, mert így se a dohánya, se a puskapora nem fogyott, se pedig a lovai és gyümölcsfái nem forogtak veszedelemben.

Meg akarván javítani «irodalmi izlésemet», halomszámra vette meg számomra a legjelesebbnek tartott «ifjusági irodalmat», — de nekem nem kellett se Daudet, se Ségur grófnő, se Mariat kapitány, se Wisemann kardinális, — sőt még a jó öreg Hoffmann és Schmidt Kristóf se, a mint-

és a közélet szükségleteiben tájékoztató tantárgyakat, mint amilyenek: az egyszerű és kettős könyvvitel, közgazdaságtan, politikai számtan, közmagán- és váltójogi ismeretek, a közigazgatás és igazságszolgáltatás szervezeteinek ismerete) mindazok érdekeit szolgálja, akik egy általános és mégis befejezett műveltség birtokába óhajtának jutni, tehát, akik nem az egyetemre, hanem valamely gyakorlati életpályára készülnek. Hogy azonban a polgári iskola önálló, életképes intézménnyé válhassék, szükséges, hogy minősítő erővel is felruhazzák, azaz végzett növendékei számára mindazon közszolgálati pályák megnyitassanak, amelyeknek betöltésére egyetemi végzettséget nem kívánnak; az önkéntességi jogot biztosítsák és végzett növendékei előtt a tisztán szakirányú iskolák is mint pl. a gazdasági, erdészeti és bányászati akadémiák stb nyitva álljanak. Természetesen a tanítás szabadságának elvénél fogva kimondandó, hogy »a polgári iskola bármelyik osztályából való átlépés és viszont, a különbözőzeti vizsgálat letételevel, megengedtetik.«

E nagy jelentőségű tanügypolitikai kérdésben Apponyi Albert gróf miniszterünk is már megnyilatkozott és kijelentette, hogy a polgári iskola reformját a lehető legrövidebb idő alatt óhajtja megoldani. A tanügyi lapok értesülése szerint a reform a maga egészében készen van és az ez ideig költségvetés alkalmával kerül a nyil-

vánosság elé. A miniszter a hatosztályú polgári iskolát megtoldja a hetedikkel is és teljes középiskolai jelleggel egységes marad, ügy és tanulmányi rendjét külön főigazgatóság fogja intézni és az iskola végzett növendékei önkéntességi jogot is megkapják.

A hetosztályú polgári iskola mindenesetre korszakot alkotó tanügyi intézmény leendő, amely magyar középiskolánk kifejlődésében, szellemi gazdasági és politikai téren való teljes kialakulásban kiváló nemzeti missziót fog teljesíteni. Már eddig ezer meg ezer kérvény fekszik az asztalán, amely mind a hetosztályú polgári iskola szervezését sürgeti. Kívánatvs, hogy minden nagyobb község és város sárompróba lépjen ezen ügy érdekében és akkor hiszünk, hogy a meglesz a már régen óhajtott nemzeti középiskolánk.

HIREK.

Eljegyzés. Steinitz Benő polgári kereskedő eljegyezte özv. Breszlauer Mátyásné szeretetreméltó leányát Laura kisasszonyt. Gratulálunk!

Kirabolt vásáros ékszerész. A temerini aug. 30-i vásáron ismeretlen tettesek ellopták Katz Sándor topolyai ékszerész vásári ládáját. A ládában volt 40 aranyóra, 60 óralánc, 430 pár fülbevaló és 30 aranyozott kereszt, összesen 3980 k. értékben.

Egyház megyei hír. Péter-reve r. k. hitközségi képviselőtestülete az érsek által jelölt Littwater Péter zombori hitoktató, Százmán Károly bajsai plébános és Szalay Károly bajsai káplán közül, Szalay Károlyt választotta meg egyhangulag plébánosává. —

Orvos-kongresszus. Az »Országos Orvos szövetség« é hó 6-án Zomborban kongresszust tart. Tárgyát adminisztrációs ügyeken kívül a betegsegélyző pénztárak és az orvosok közötti viszony s a közegészségügyi rendezéséről szóló 1876. t. c. II. r. 1. fejeleményéről szóló törvényjavaslat tárgyalás képezi.

A gazdasági vasút. Megirtuk annak idején, hogy két szabadkai vállalkozó Szabadka és Baja között egy, a községek és nagyobb tanúk területén keresztül haladó keskeny vágányú vasutat akar építeni. A gazdasági vasút kérdésével a legutóbbi szabadkai városi közgyűlés is foglalkozott. A vállalkozók ugyanis, Szabadka belterületén is akarják járattatni a keskeny vágányú vasutat. Szabadkának nem volt az új vasút létesítése ellen kifogása, csupán azt kívánta, hogy a városon belül villamos legyen az üzem. A vasúttal — úgy látszik — már a legközelebbi bajai közgyűlés is foglalkozik.

Választás a betegsegélyzőben. A bajai kerületi munkásbiztosító pénztárnál a napokban választották meg a küllelőrt. Megválasztottat egyhangulag Fábik József.

A szeszadó hatása. Az új szeszadó törvény életbe lépté folytán ma az összes helybeli szeszraktárban összeirták a raktáron levő szeszmenyiséget oly célból, hogy a magasabb szeszadót kirohassák a raktáron levő árúkra.

Egészségügyi rendelet. A belügyminiszter a napokban leirt Baja városához, hogy a katonai gyakorlatok alkalmával, a közegészségügyi megőrzése céljából a kutasat jeltölje meg, hogy melyekben van iható víz; továbbá, ha fejtőlő betegség ilyenkor előfordul, nemcsak a hatóság, hanem a katonai orvosnak is tegyen jelentést.

hogy Verne és Bulwer, Scott Walter és Cooper írásaiban se találom akkora gyönyörűséget, mint ez én kedves ponyvaregényeimben.

Ekkor — nagyon jól emlékszem — a hetvenes évek egyik karácsonyestjén történt, az apám három kötet könyvet hozott haza a kaszinóból és ezekkel a szavakkal adta át nekem:

— Olvassd, fiam; aztán majd megmondod, hogy tetszett-e.

Kinyitottam a könyvet: — »Budapesti Rejtelmek, — írta Szentesi Rudolf... képek nélkül... Hm, nem sokat ígér. Bizorosan ez is csak olyan szürke, unalmas historia lesz, a mitől a bicska is kinyílik a zsebemben, ha olvasom.

Az apai tekintély hatása alatt mégis hozzáfogtam a könyvhöz és elkezdtem olvasni. És, a mint a második lapjára értem, egyszerre mintha meghalt volna körülöttem minden. Kiveszett érzéseimből az idő, a világ, az élet és Szentesi Rudolf, ez a szürke, vetetlen semmi, vitt, ragadott magával a fantáziája szárnyain, mint a hogy illés prófétát föragadta a tüzes szekér a felhők fölé...

— Mese! kiáltott közbe valaki: — ha ez így volna, akkor mi is ismernők ezt a könyvet!

— Már pedig így van, — feleltem komolyan: — s ha ti nem ismertek, annak is megvan a maga oka.

— Ha legalább az íróját ismernők!... Szentesi Rudolf... Kicsoda ez az ember?

— Nagyon jól ismeritek ti is, feleltem mosolyogva és egy sincs köztetek, a ki lelke mélyéből ne tisztelné; mert valóban isten kegyelméből való poéta ő.

— Sohase halottuk a nevét! — Kiabáltak összevissza.

— Csak ezt a nevet nem; a másik, az igazi neve, százezrek ajkán forog és egy elnyomott rab-nemzet az ő verseivel fohászkodik Istenhez...

Csönd lett. A jelenlévők mind megilletődve fordultak a kis filigrán öreg felé, a ki most lángvörös lett s az izgatottságtól, remegő hangon mondta:

— Vannak titkok, a melyeket bolgatni nem szabad. Ha Szentesi Rudolf meg akarja őrizni az inkognitóját, senkinek sincsen joga föllebeníteni nevééről a fátyolt.

— És pedig annál kevésbbé, — jegyezte meg a furfangos Salamon, — mert Szentesi Rudolf... maga jelentkezett.

Egyetlen regénye, első és utolsó prózai alkotása ez a »Budapesti Rejtelmek« a koszorús költőnek. Nagy, hatalmas munka a melynek idegizgató, érdekesítő tárgya vetekszik a világirodalom legkiválóbb ilyen remekeivel. A »Párisi titkok« és »Oról Monte Christo« színes szappanbuborékok e mellett a — toppant fantáziával, de éppen oly reális látással megírt — egyszerű dráma mellett. Egy darab lázasan lüktető élet ez, tele izzó szerelemmel, féktelen szenvedéllyel, olthatatlan gyűlölettel: olyan élet, a melyben nincsen semmi túlzás, semmi valószínűtlenség, mert alakjai és

szereplő egyéniségei husból és vérből formált emberek, földi vágyakkal, mindennapi indulatokkal és természetes ösztönökkel. Költöttek csak a helyzetek, a melyekbe a szereplőket végtelül sodorja: de ezek a helyzetek egytől-egyig a raffinált fantázia, a tüneményes írói invenció megannyi remekei.

Mördjék, hogy a jeles költő, a ki nemrégiben jubilált, Ifjúkorában, a szűkös viszonyoktól kényszerítve, írta meg ezt az egyetlen regényét. És azóta megtagadta. Pedig nincs igazsága. Sőt — az irodalom szempontjából — határozottan kár, hogy a koszorús költő nem nyomta tovább is az írás; mert olyan regényekre, mint a »Budapesti Rejtelmek«, akármelyik nagy nemzet irodalma is büszké lehetne.

Most föltámadt az a regény. Új kiadásban, szíves kiállításban jelenik meg, mint a »Nick Carter« országos vállalat kiadása. Remek képeket rajzolt a szöveghez Helbing, minden fűzethez egyet s a három nyomtatott ives (48 lapos) füzetek mindegyikének ára 30 fillér. A irom technikai kivétel a Révai és Salamon nyomda ízlését dicséri a bizonyára nagyon emelni fogja a szép füzetek kelendőségét. A szenzációs regény különben minden könyvkereskedőnél kapható, vagy közvetlenül is megrendelhető a »Nick Carter« kiadóhivatalában (Mikolász Sándor) Budapesten.

Dr. Szentirmay Gyula.

A hűség jutalma. Foltin Gál béresgazda 40 év óta szolgál Cbotek Rezső gróf futaki uradalmába s ez idő alatt szorgalmas és hűséges család volt. Ezen kiprobált, hosszú és hűséges szolgálatát a földművelésügyi miniszter 100 koronával s diszoklevéllel, maga a gróf pedig szintén 100 koronával jutalmazta meg. E jutalo ak átadása Nikolics Izidor főszolgabíró jelentében a múlt héten ünnepélyes keretben történt meg.

Az anyák figyelme! A drága városi tej, akármilyen hatósági ellenőrzés alatt áll is, ritkán ment a bakteriumoktól, sajnos, elég gyakran hamisított és különösen csecsemők számára nem elég egyforma. Mi az anyák kötelessége, a ki bár mely okból gyermekét nem szoptathatja? Keressen egy olyan tejes táplálékot, mely a csecsemőgyermek táplálásához szükséges alkotórészeket tartalmazza. Ennek a mindenestire nehezen teljesíthető követelménynek tökéletesen megfelel a Nestlé gyermeklisztje, mert abszolút csiramentes teljes alpesi tejet elegendő mennyiségben tartalmaz és elkészítéséhez nem kell más, mint víz. Egy legalább is 25 adagot tartalmazó doboz ára 1 korona 80 fillér. kapható minden gyógyszerárban. Dr. A. S.

Egy jókarban lévő

Zongora

igen olcsón eladó. — Bővebbet lapunk kiadóhivatalában.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban.

Redőnyök

minden színben vászonáthuzattal, vagy láncal, faredőnyök a leggyorsabbtól a legfinomabbig, gradliredőny, amerikai önműködő csak legjobb minőségben szállít

Ernst Geyer

Braunau, Böhmen. Minta és árlap ingyen s bérmentve. Ugyes beszélőképesügynökök nagy provisióval felvételnek.

Legjobb divat újság a

«La Couturiere Parisienne»

szaklap. — Megjelenik minden hónapban.

Minden füzet tartalmaz:

6 lap aquarell képet 16 ábrával

1 dísz tábla 8

8 oldal szöveg összesen 70 oldal és ábrával. 1 szabásminta óriási nagyságban, 6 komplett. Modell szakemberektől.

Előfizetés:

12 hónapra Kr. 20.—

6 „ „ 11.—

Mintaüzet „ 2.—

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Wien, XIII/2 Withauergasse 26.

Beküldetett.

NESTLÉ
GYERMEKLISZTJE
 csecsemők lábbadozók
 gyomor bajosok részére
A LEGJÓBB ALPESI TEJET TARTALMAZZA
 Egy doboz ára 1 Kor. 80 fill. kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, ugyanott ismertető iratok ingyen.

Rumburgi vászonárú
 világhírű az ő kiváló kitarításért, ajánlja a rumburgi vászon és Damasztárúgyár
Richard Lauber
 B.-Leipa, Nordböhmen.
KÜLÖNLEGESSÉGEK:
 1 drb. ágyterítő, 145 cm. sz. 14 méter Kor. 16.—
 1 drb rumburgi vászon, 80 cm. széles ingeknek, 23 méter Kor. 14.—
 1 drb. prima finom Maccoszövő ingeknek, 82 cm. széles, 23 m. magas . . . . . Kor. 18.—
 1 tucat tiszta len damaszt türlőköz 30|115 cm. Kor. 12.—
 1 t. dettó kifűző-féle 60|130 cm. » 17.—
 drb. 6 személyi asztalteríték, tiszta len damaszt, 1 sztal-abrosz, 140|145 cm. 6 szalvet-tával Kor. 7.—
 12 személyre is kapható.
Zsebkendők minden választékban 150 koronától 24 koronáig tucankint. Elismerő levelek naponta jönnek a jó és pontos kiszolgálásról, egy kísérlet által állandó vevőnk lesz. Minta és képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

3121 1908. szám.

Faeladási hirdetmény.

Az apatini m. kir. erdőhivatal hivatalos helyiségében 1908. évi szeptember hó 14-én, délelőtt 9¹/₂ órakor a bezdáni, doroszlói és palánkai m. kir. erdőgondnokság kerületében lévő alább felsorolt vágásterületeken álló fatömeg készletek eladása iránt — zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli versenytárgyalás fog tartatni és pedig:

Lágy erdők.

tuskóirtási kötelezettség nélkül a vágás területeken álló tölgy és szilfa törzsek visszahagyásával:

1. Monostorszegi Sziga I. sz. 37.19 holdas vágás, kikiáltási ára: 15590 K.
2. Monostorszegi Sziga II. „ 37.81 „ „ „ 13205 K.
3. Monostorszegi Sziga III. „ 32.91 „ „ „ 8083 K.
4. Bácsordasi Kamaristye „ 30.19 „ „ „ 15290 K.
5. Palonai lágy erdő II. „ 23.63 „ „ „ 5352 K.
6. Palonai lágy erdő III. „ 22.82 „ „ „ 4022 K.
7. Palonai lágy erdő V. „ 22.54 „ „ „ 4774 K.
8. Palona lágy erdő VI. „ 21.87 „ „ „ 6594 K.
9. Sajkászlaki Locskaada „ 29.03 „ „ „ 3462 K.

Az 1—3, és az 5—8 tételek alatti vágásokra együttes ajánlatok is tehetőek.

Az árverési és szerződési feltételek az apatini m. kir. erdőhivatal és a bezdáni, doroszlói, palánkai m. kir. erdőgondnokságoknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ahol az eladásra ke ülő vágások becslési adataira nézve is felvilágosítás nyerhető, és ahol ajánlati űrlapok és borítékok díjmentesen megszerezhetők.

A p a t i n b a n , 1908. augusztus hóban.

M. kir. erdőhivatal.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban
 mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csak
Schicht szarvasszappánával
 tisztítunk. Szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondossággal szükségeltetik.

Olcsón kapható

1 csomag 45 méter maradék: ágynemű, ingoford, ingf anel, ruhazephir, fehérnemű stb. csak 16 korona. Minden maradék 3—8 méter hosszú és nagyon jól használható. **7,000** rumburgi vászon maradék mellény és ágyneműekre 50 fillér, flanel maradék 40 fillér 1 méterenkint kapható. Küldemények utánvéttel.
 Web. und Versandhaus

Ignaz Broz, Nachod (Böhmen)

1902, 1903, 1904 évben 16 első díjjal kitüntette.

Kállai LAJOS motorgyára

BUDAPEST, GYÁR-UTCA 28.

Teljes jótállás kitűnő cséperlés

Kállai Lajos-féle hírneves villamos benzinlokomobil cséplőkészletek, melyek gépész nélkül üzemben tarthatók, legjobban ajánlhatók.

Gőzgépek becsérlésének. Ezen motorok több 100 példányban kitűnően működnek az ország minden részében. Többek között Kozma József Kadarkút, Somogy. Tóth Péter bagi földbirtokos Csantavér, Bácsm. G. Biró József földbirtokos, Cegléd, Pest megye. — Olcsó árak részlete! — Árjegyzék ingyen.

Figyelmeztetés. Minden gazda saját érdekében ügyeljen a gyáros keresztségére. »Lajos-ra«, s, mert csupán »Kállai« név alatt Lajos keresztnév nélkül ajánlott motorok nem azonosak az egész országban legjobbnak ismert valódi »Kállai Lajos-féle« hírneves motorokkal. Ezen hírneves gyár pontos címe: KALLAI LAJOS Budapest VI. Gyár-utca 28 szám,

SOMOGYI GYULA
okl. mérnök HAJDUNÁNÁS.
Legjobb rendszertü konkrementek kitűnő előmelegítéssel.
Szabadalmazott boltozat nélküli konkrementcél.
14 ezer honfitól kezdve: Téglaágyfák teljes berendezése. Szakszerű üzemberendezés. Fellegys tárgyalás díjmentes.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Városliget-út 63,
Által a legutányosabb árak mellett ajánljuk:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalozók, járgény-cséplőgépek, löhere cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsavagók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes acél-ékek, 2- és 3-vasú ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Egy ilyen nehéz sertést csakis a

BARTHEL-FÉLE

takarmánymészszel

lehet 11 hónapon belül előállítani. j. Melze 1896. december 9-én a következőket írja »Az Öntől beszerzett takarmánymészszel sikerült egy általam tenyésztett 11 hónapos közönséges süldőt 250 kilogrammra felhizlálni.«

A Barthel-féle takarmánymész a legjobb és legolcsóbb szer csikók, borjúk és bárányok csontporhiányosságá ellen, valamint fiatal állatok felnevelésére, a tejmennyiség fokozására, továbbá karórágás és trágyale ivása ellen.

Részletes használati utasítás és leírás ingyen.

5 klgmos próbaküldemény 2 koronáért postán. 50 kgl. 12 koronáért Be sben.

M. Barthel & Co Wien
X. SICCARDENBURGGASSF 44.

Gazdák figyelmébe!

Hatósági engedély nélküli számfedeles házak között is használható.

a valódi Kállai-féle „GLORIA” benzin motorok és motorcséplőkészletek a legjobb, aki tshél minden tekintetben megfelelő könnyű kezelési motort jutányos ársban teljes jótállással 3-5 évi részletfizetésre akar beszerezni, forduljon bizalommal ezen szakértő

Kállai motortelep

BUDAPEST VI. Nagymező-utca 43. sz

Figyelmeztetés Minden gazda ügyeljen pontos arcműnkre és csakis olyan motor vásároljon, melyen a magyar kaszás védjegy látható, mert csakis ezek a valódi »GLORIA» motorok. — Pontos levélcím.

Kállai motortelepe

Budapest, VI. Nagymező-utca 43.

Nagy képes árlapunkat bárkinek ingyen küld. Gépünk terjesztése érdekében használt gőzgépek és járgányos készletek cserébe vételnek.

Felolószerkesztő: Csernicsék Imre.

Sömört,

korpa-sömört, száraz és nedves szaká sömört, bőrküitéseket, a bőr görvelyk felrepedését is, nyitott sebeket új vagy régi sebeket, daganatokat, rosszindulatú új bántalmakat, mingydaganatot és gyulladást stb. gyakran nehéz eltávolítani.

Minden kinek azoknak is, akik

segélyt nem találtak, ajánljuk, hogy tegyenek egy kísérletet a főalkarészeiben 1806 óta ismert, rég bevált

Ripp-féle gyógykenőcs

csel. Számos köszönőirat. Doboz K 250 kapható a gyógyszerterakban. ARWIN RIPP, DRESDEN 7. Főraktár Török József Budapesten, Király-u. 12, Andrássy-út 2

Nyavalyatörés! Ki nyavalyatörés állapotha szenved, kérjen iratot ingyen és bérmentve kapható a »szab. hatyú gyógygy. Majna Franklur

INGYEN
diszkrét és bérmentve küldjük a rendkívül értékes tartalmú Árdókat és használati használatot ellátott ájegyeket

GUMMI HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10
12 K tucatja PESAR. OC
LUS Női ÖVSZER 3-5 k.
eltétlen megbízható valódi angol és francia gyártmányok.

„NAKIRA” törv. védett férfi-övszer különlegesség, valódi india paragummiból feltétlen megbízható tucája - - 12 K

MINTAGYÜJTEMÉNY 12 drb legfino. 4. koro. mabb övszerből

UTERUS-SPRAY eredeti törv. védve női különlegesség 14 kor.

Universalis-sérvkötők páratlanok, kis gummi nyomólappal, a legnagyobb sérv is elzárható. Egyszor 5-12 kétoldalú 10-24 kor.

Műlábak, műkezek egyenesen tartók ferdénmótteknek, támgépek, stb. stb. Haskötők, gummiharisnyák stb. Irigátorok, betegápolási cikkek kashatók.

Magyar-Orvosi-Műszertár Budapest
VII., Rákóczi-út 32.
Az 1907. évi pécsi országos kiállításon Ezüst érmmel kitüntette Pontos címre és a veres keresztre ügyel-jünk.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Kitűnő hatású vese és hólyagbajoknál
Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített, **rendkívül üdítő asztali víz.**

Üdít, gyógyít!
Orvosilag ajánlv.
Ivógyógyimódrá használva, vese és hólyagbajoknál, a vesemedene idült hurutjainál, húgykő és tövényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:
Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nyomatott Csernicsék Imre gyorsajróján, Palánkán.